

Sprawozdanie

Komisji finansowej o zamknięciu rachunkowem funduszków krajowych za rok 1871.

Wysoki Sejmie!

Komisya finansowa, mając sobie przekazane sprawdzenie zamknięcia rachunków za rok 1871, — porównywała przedewszystkiem cyfry wynikłości tych rachunków z cyframi budżetem na ten rok prelininowanemi.

Gdzie między temi cyframi okazała się różnica, sprawdzono dotyczące, w osobnem sprawozdaniu Sejmowi przedłożone „Wyjaśnienia“, które Wydział krajowy, gdzie tego zaszła potrzeba, ustnem tłumaczeniem i przedłożeniem osobnych wykazów uzupełnił.

Pod tym względem naznaczono różnicę dość uderzającą między kwotą prelininowaną a kwotą wydaną w pozycjach „Nowe budowy dróg“, „Przebudowanie dróg“ i „Utrzymanie dróg“. Zważywszy jednak, że ta różnica tyczy się tylko pojedynczych pozycji jednej rubryki, że w całej rubryce dróg ostatecznie tylko 500 zł. nad prelininarz wydano, że Wydział krajowy miał w r. 1871 dozwolenie przenoszenia wydatków z jednej rubryki na drugą, zważywszy nareszcie, że zmiany w spomnionych pozycjach spowodowane były po największej części przez wypadki elementarne, komisya uznała te różnice za usprawiedliwione.

W dalszym ciągu sprawdzenia rachunków zastanowiła się komisya nad rubryką XII „Rozmaite“.

W tej rubryce Sejm prelininował:

do rozporządzalności Wydziału krajowego	30.000
na utrzymanie słupów granicznych.	300
różne nieprzewidziane wydatki	907
dla pogorzalców w Dobromilu.	6.000
na odprawę dla Anny Bortnikowej.	100
Razem	37.307

Z tej sumy Wydział krajowy wydał 29.579 zł. 4 cnt., zaoszczędził więc 7.727 zł. 96 cnt. Jednakowoż nie znalazłszy ani w właściwej rubryce zamknięcia rachunkowego, ani w „Wyjaśnieniach“ żadnego wykazu i żadnego uzasadnienia poczynionych z tej rubryki wydatków, — co nastąpić było powinno w myśl §. 9 Instrukcyi dla Wydziału krajowego, zażądała komisya finansowa osobnego usprawiedliwienia,

W skutek tego dowiedziała się komisya, z przedłożonych jej szczegółowych wykazów, że wspomniona kwota 29.579 zł. 4 cnt. użytą była w następujący sposób :

dodatek do płacy z powodu drożyzny urzędnikom Wydziału krajowego	4.411 zł. 70 ct.
zasiłki i zapomogi urzędnikom i sługom Wydziału krajowego	3.607 „ 91 „
zapomogi innym pojedynczym osobom	610 „ — „
gminom dotkniętym pożarem i t. p.	9.290 „ — „
subwencye i zasiłki na cele naukowe	7.593 „ 11 ¹ / ₂ ct.
dotatkowo na drogi	2.204 „ 70 „
różne wydatki	1.861 „ 61 ¹ / ₂ „
	<hr/>
Razem 29.579 zł. 4 cnt.	

Komisya znajduje, że wymienione powyżej wydatki na zasiłki i zapomogi dla urzędników Wydziału krajowego i dla innych osób są dość znaczne, — wszelako nie widzi powodu, aby w tej mierze jakąś uchwałę Sejmowi przedłożyć.

Dalej zaś dowiedziała się komisya finansowa, że kwota 6.000 zł. budżetem dla pogorzalców w Dobromilu przeznaczona, a którą w zamknięciu rachunkowem jako wydatek w całości umieszczono, rzeczywiście nie była w zupełności wydana. Rozdawszy już poprzednio na własną odpowiedzialność 2.150 (z pozycyi „do rozporządzalności“) dla pogorzalców w Dobromilu, Wydział krajowy, w myśl uchwały Sejmu z dnia 5. Października 1871, z uchwalonych 6.000 zł. rozdał tylko 4.500, resztujące zaś 1.500 przeniósł do depozytów. Komisya uznaje słuszność powodów, które skłoniły Wydział do wstrzymania się od dalszej pomocy, skoro przekonał się, że istotna potrzeba wspomnienia ustala. Jednakowoż, co do formy, nie może komisya pominąć milczeniem owego faktu, zapisania do wydatków kwoty w rzeczywistości nie wydanej i przeniesienia tej kwoty do depozytów, do których ona wcale nie należała. Komisya musi tem więcej podnieść tę okoliczność, że Wydział krajowy ani w zamknięciu rachunkowem, ani w „Wyjaśnieniach“, nie wyłuszczył powodów swego w tej mierze postępowania, a że nareszcie także inne kwoty, które rzeczywiście stanowiły zaoszczędzenia do depozytów doliczone zostały, pomimo, że w myśl §. 8. Instrukcyi dla Wydziału krajowego miały być jako zaoszczędzenia na rok 1872 przeniesione, albo nieprzeniesienie miało być usprawiedliwione. Tak samo musi komisya finansowa podnieść w ogóle niewłaściwość wciągnięcia razem do jednej rubryki — t. j. do zaległości biernych — różnych pozycyi, które czy jako depozyta w właściwem znaczeniu, czy jako zaliczki, czy nakoniec jako zaoszczędzenia powinny mieć każda swoje osobne konto, coby o wiel ułatwiło przegląd zestawień i kontrolę manipulacyi.

Dla usprawiedliwienia Wydziału krajowego jednakże nadmienić trzeba, że Wydział krajowy zastosował się w zestawieniach rachunkowych do dawanych mu w dawniejszych różnych uchwałach sejmowych wskazówek, głównie zaś do wskazanego mu uchwałą sejmową z dnia 9. października wzoru zestawień rządowych — dalej, że nakaz zamknięcia rachunków z dniem 31. grudnia pod niejednym względem utrudnia i krepuje manipulację rachunkową. Nie jedna suma bowiem już asygnowana, nie może być do 31. grudnia rzeczywiście wypłaconą, nie jedno konto na tym dniu nie może być całkowicie sprawdzonem, przeniesienie zaś tylu, czasem drobnych pozycyj na budżet następnego roku, czy to w dochodach jako zaoszczędzenia, czy w wydatkach jako zaległość z roku ubiegłego sprowadza za sobą liczne niedogodności, a mianowicie utrudnia zestawienie budżetu następnego roku. Dla tego też, zdaniem komisyi, wypadałoby upoważnić Wydział krajowy do wydawania asygnacyi na rachunek roku ubiegłego jeszcze przez 2 miesiące, do ostatecznego zamknięcia rachunków zaś

z końcem marca. Przeprowadzaniem tej manipulacji odpadłyby wyżwspomnione niedogodności, każdy dochód i każdy wydatek mógłby być zestawiony według rzeczywiście już dokonanego użytku, i sprawdzenie rachunków, a mianowicie porównywanie wydatków z preliminarzem byłoby o tyle ułatwionem. — Komisya pozwala sobie w tej mierze przestawić Sejmowi dotyczącą uchwałę.

Oprócz tej zmiany w instrukcyi dla Wydziału krajowego komisya finansowa sądzi, że nastąpić powinna zasadnicza i gruntowna reforma rachunkowości. Przygotowania ku zaprowadzenie takowej, według oświadczeń Wydziału krajowego, są w toku, komisya też nie wątpi, że w obec coraz więcej dającej się uczuć potrzeby tej reformy, Wydział krajowy nie omieszka na następnej Sesyi z dotyczącemi projektami wystąpić. Z tej przyczyny komisya nie proponuje Sejmowi żadne dotyczącej uchwały.

Wypowiedziawszy zatem swoje zdanie, tak co do szczegółowych niedogodności i niejasności zestawień, jakoteż co do potrzeby zreorganizowania całej rachunkowości, komisya finansowa, uznając zresztą zgodność zamknięć rachunkowych rachunkami szczegółowemi przez Wydział krajowy przedłożonemi, niemniej zgodność wykazanych remanentów z dotyczącemi pozycjami dziennika kasowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. wydaje się Wydziałowi krajowemu absolutoryum rachunkowe z rachunków r. 1871;
2. upoważnia się Wydział krajowy do wydawania asygnacyi na rachunek budżetu z ubiegłego roku administracyjnego jeszcze przez dwa miesiące, po upływie tego roku, t. j. do końca lutego każdego roku; po upływie tego terminu już żadna asygnacya na rachunek ubiegłego roku wydaną nie będzie; asygnacye takie realizuje kasa krajowa, aż do końca marca na rachunek ubiegłego roku.

Przewodniczący :

Potocki.

Sprawozdawca :

Jerzy Czartoryski.

